

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 25 augusti 1914 kl. 4 e. m.

*Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande nr 7,
i anledning av från första kammaren ankommet proto-
kollsutdrag med delgivning av sistnämnda kammares
beslut i väckt fråga rörande viss förändring i förord-
ningen angående befälet å svenska handelsfartyg m. m.
den 29 mars 1912.*

Sedan andra kammarens beslut i väckt fråga om viss ändring i förordningen angående befälet å svenska handelsfartyg m. m. den 29 mars 1912 icke blivit av första kammaren oförändrat antaget och protokollsutdrag med tillkännagivande härom inkommit till andra kammaren, så har sistnämnda kammare hänvisat ärendet till sitt tredje tillfälliga utskott för förnyad behandling.

I avseende på ärendets föregående behandling inom andra kammaren vid innevarande riksdag får utskottet erinra därom,

att herrar Olausson m. fl. i motion, nr 29, hemställt, det riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes föreskriva sådan ändring i kungl. förordningen av den 29 mars 1912, att bestämmelserna däri, i vad de röra befälhavare å fiskefartyg, måtte utgå eller, om detta ej bifalles, träda i kraft först den 1 januari 1920;

att härefter andra kammarens tredje tillfälliga utskott, till vilket denna motion hänvisats, i utlåtande nr 2, avgivet den 30 juni, på anförda skäl hemställt, det andra kammaren ville, i anledning av motionen, för sin del besluta, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att fiskare, vilkens förmåga att föra befäl å sådana segelfartyg, som omnämnas i § 11 av kungl. förordningen angående befäl å svenska handels-

fartyg m. m. den 29 mars 1912, kan anses styrkt, må utan hinder av bestämmelserna i sagda förordning erhålla bevis om rättighet att föra dylikt befäl, för så vitt ansökan därom göres före den 1 januari 1920; att slutligen andra kammaren vid ärendets föredragning den 11 juli bifallit denna utskottets hemställan.

Sedan detta beslut blivit genom protokollsutdrag delgivet första kammaren och denna hänvisat ärendet till förberedande behandling av dess andra tillfälliga utskott, har detta senare i utlåtande nr 8, avgivet den 11 augusti, hemställt, att första kammaren måtte för sin del besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes taga under omprövning, huruvida den i 35 § kungl. förordningen angående befäl å svenska handelsfartyg m. m. den 29 mars 1912 stadgade fatalietid må kunna utsträckas till den 1 januari 1917.

Beträffande motivet till denna hemställan hänvisas till vad därom förekommer i nyssanförda utlåtande nr 8.

Ifrågavarande hemställan har nu, enligt vad framgår av från första kammaren ankommet protokollsutdrag rörande ärendets behandling därstädes den 15 augusti, blivit av sagda kammare bifallen.

Utskottet.

Första kammarens förenämnda beslut innebär en hemställan till Kungl. Maj:t därom, att de fiskare, vilka enligt ovananförda kungl. förordning av 29 mars 1912 äro behöriga att föra befäl å båtar och i fart, som uti förordningen omförmäles, må utan avläggande av särskilt kompetensprov, men med skyldighet att för erhållande av bevis om denna sin behörighet anmäla sig före den 1 januari 1915, kunna även under åren 1915 och 1916 vid anmälan erhålla dylikt bevis. De fiskare, om vilka här är fråga, äro de, som redan vid förordningens utfärdande utövat befäl.

Utskottet vill icke underkänna betydelsen av den sålunda föreslagna utsträckningen av fatalietiden för nuvarande befälhavares anmälningsskyldighet och har för sin del intet emot — utan ser tvärtom gärna — att, därest Kungl. Maj:t icke skulle komma att tillmötesgå andra kammarens ovananförda hemställan, Kungl. Maj:t åtminstone måtte uppmärksamma första kammarens anspråkslösa begäran. Men visst är, att det icke är *tiden* för de nuvarande befälhavarnes anmälningsskyldighet, som vållat den i motionen omnämnda oron bland västkustens fiskarbefolkning; utan att denna oro är förorsakad av de föreskrivna *kompetensprov*, som åligga dem, vilka efter förordningens utfärdande ämna tillträda befälsposter, kompetensprov, som för fiskarbefolkningen innebära en tyngande nyhet.

Andra kammaren har, i likhet med dess tredje tillfälliga utskott — som icke kunde förorda bifall till motionärernas yrkande om antingen upphävande av förordningens bestämmelser i vad de röra befäl å fiskefartyg eller uppskov med dessa bestämmelsers ikraftträdande — ansett, att ett visst tillmötesgående i alla fall borde, på grund av ovan omnämnda omständighet, visas fiskarena och därför bifallit utskottets hemställan, gående ut på att dispens från undergående av de föreskrivna kunskapsproven skulle i viss utsträckning och på visst villkor i övrigt beviljas. Dispens borde nämligen beviljas, om ansökan därom gjordes före den 1 januari 1920 — denna tidsbegränsning föreslagen för att förmånen icke skulle utsträckas till andra än medlemmar av den äldre generationen — och om den dispensökandes förmåga att föra befäl kunde anses styrkt. I motiveringen för detta senare angav utskottet, att dispens borde beviljas, så snart sökandens föregående verksamhet kunde anses utgöra skälig garanti för hans förmåga att föra befäl.

Första kammaren åter har intagit samma ståndpunkt som dess andra tillfälliga utskott. Detta ansåg dels att fiskarens ifrågavarande klagomål vore obefogade, enär de föreskrivna proven vore av lindrig beskaffenhet, dels att ett förverkligande av andra kammarens beslut i alla fall icke skulle för fiskarena medföra någon lättnad, i det att ett styrkande av kompetensen på sätt andra kammaren föreslagit skulle förutsätta ett sakkunnigt bedömande, som icke skulle för fiskarena ställa sig mera bekvämt än det i förordningen stadgade kunskapsprovet. Första kammarens utskott anmärker vidare, att andra kammaren icke angivit, till vilken myndighet dispensansökning skulle ingivas eller på vad sätt befälsförmågan skulle styrkas.

Utskottet vill häremot genmäla, att, då utskottet såsom den säkraste garantien för fiskarens befälsförmåga angivit deras föregående praktiska verksamhet, det bör vara uppenbart, att det naturligaste sättet för kompetensstyrkandet kommer att bliva företeendet av intyg från sökandens förutvarande befäl eller annan sakkunnig, trovärdig person. Att detta sätt för fiskarena att styrka sin kompetens — ett sätt som utskottet för övrigt icke ansett behöfligt att särskilt påpeka i sitt utlåtande — kommer att innebära en lättnad, torde vara självklart. Att utskottet icke närmare angivit, till vilken myndighet anmälan bör göra, säller till vissa sätt begränsat fiskares möjlighet att styrka sin kompetens, berodde därpå, att utskottet ansåg fastställandet av dessa rent administrativa detaljer kunna lämpligen överlätas till Kungl. Maj:t.

Utskottet vill till sist ännu en gång framhålla, att de nu fastställda

kompetensvillkoren för befälhavare å fiskefartyg utgöra en nyhet, samt erinra om sitt i förra utlåtandet gjorda uttalande att det nuvarande tillståndet, enligt vilket några särskilda bestämmelser om rätt i fråga om förandet av fiskefartyg icke finnas, icke visat sig medföra några avsevärda olägenheter. Internationella hänsyn torde visserligen — såsom ock utskottet i förra utlåtandet påpekade — nödvändiggöra bestämmelser även i nu föreliggande ämne, men å andra sidan anser utskottet det förtjänstfulla sätt, varpå fiskarbefolkningen hittills skött sitt arbete ute på havet, utan av okunnighet förorsakade olyckspåföljder, utgöra skäl nog för att med en viss mildhet och varsamhet förfara vid den nya ordningens genomförande, om, såsom utskottet håller före, så kan ske utan några nämnvärda risker för sjöfarten.

Då nu ett biträdande av första kammarens föreliggande hemställan skulle innebära ett frångående av det mest värdefulla i andra kammarens beslut, och då utskottet vidare är förvissat att detta senare beslut, även om det icke får form av en riksdagens skrivelse, i allt fall kommer till Kungl. Maj:ts kännedom, får utskottet härmed hemställa,

att andra kammaren icke måtte biträda första kammarens ifrågavarande beslut.

Stockholm den 21 augusti 1914.

Å utskottets vägnar:

AXEL VON SNEIDERN.

Vid detta ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit: herrar von Sneidern, Dahlberg, Eurén, Hage, Hagman, Kahlström, Skareen och Sävström.
